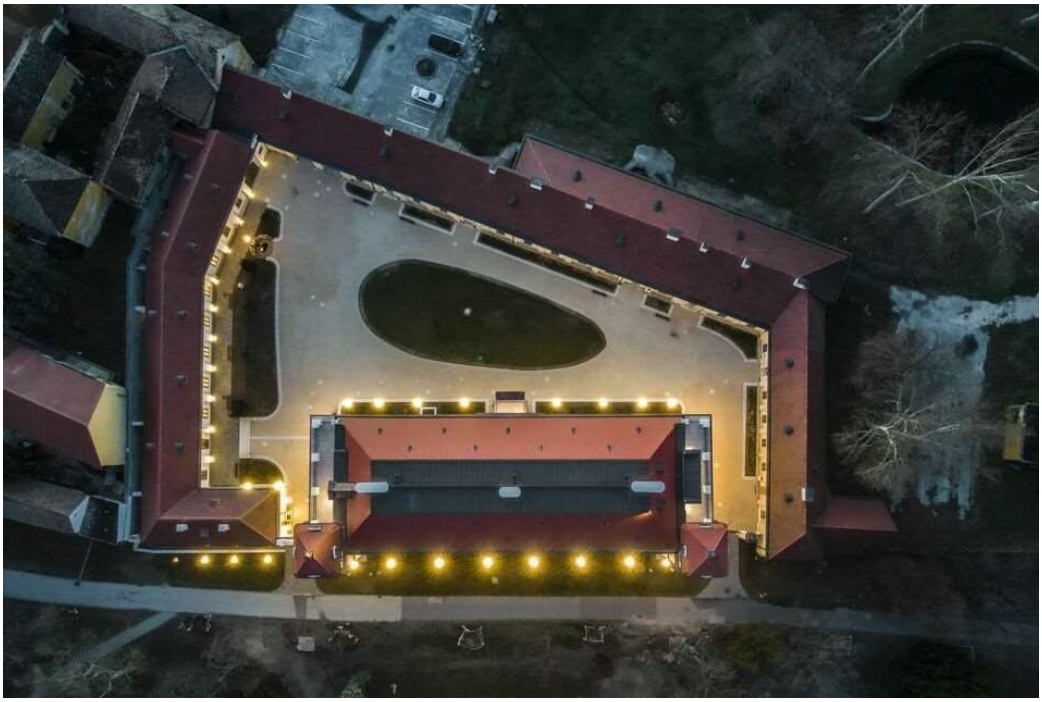

ÉPÜLETEK/ÖRÖKSÉG

Egy megmentett karakter – A tatai Esterházy-kastély felújítása

2020.06.30. 18:06

MÉD

Tata városa mostanság egyre többször köszön vissza a címlapokról, amely sajnos nem pusztán a jó hírek miatt alakult így. Az Öreg-tó partjára tervezett luxushotelnek tükröt tartva most lássunk egy olyan projektet, amely örökség és kortárs funkció szimbiózisának egyszerre képes eleget tenni: elkészült az

Projektinfó

Szerzők:
Zsoldos Anna

Földrajzi hely:
Tata

Építészek, alkotók:
Szentkuti Viktor

Cég, szervezet:
Nemzeti Kastély- és Várprogram

Címkék:
felújítás, örökség, turizmus

A tatai Esterházy-kastélyegyüttes turisztikai célú fejlesztése

URL:
M Építész Iroda Kft.

Tervezés éve:
2016

Építés éve:
2019

Bruttó szintterület:
3.489 m^2

Szakemberek/kivitel

Laterex Építő Zrt.
Generál kivitelezés
Adatlap →

MÉD:

MÉD 2020 Épületek

Stáblista

Megbízó:

Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram –

Esterházy-kastély fejlesztésének első üteme.

„Be kell ismerni, hogy minden építészeti alkotás az együtt munkálkodás műve. Még maga a legeredetibb tervező is adózik e szükségszerűség előtt, mivel ilyen vagy olyan formában a hagyomány befolyása alatt áll, és halott emberek vezetik a kezét, még akkor is, ha elfelejti, hogy ezek valaha is léteztek. "[1]

Mit adathat hozzá az építész egy olyan munkához, amelynek tervezője nem, csak konzerválója lehet? A tatai Esterházy-kastély elsődlegesen mindig is **Fellner Jakab** építőmester műve lesz, bárhogyan is alakul az épület sorsa. Ám William Morris sorait idézve kijelenthetjük, hogy az építészet kooperatív művészet, amely megannyi ember közös munkája, egy műemléki épület esetében ráadásul a múló évszázadok is hozzátesznek ahhoz, hogy több generáció munkálkodjon együtt az épített örökség fennmaradásában.

28/30
Metszeti rajz, Forrás: M Építész Iroda Kft.

A tatai kastély felújítására és turisztikai fejlesztésére a **Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram** keretein belül kerülhetett sor. A projekt első fázisa hamarosan megnyílik a nagyközönség előtt is, azaz a főépület, a hozzá kapcsolódó úgynevezett *Kiskastély* déli szárnyának felújítása, és az épületszárnyak által közrefogott belső udvar helyreállítása immáron elkészült. Az építészeti és belsőépítészeti munkákat az **M Építész Iroda** végezte **Szentkuti Viktor** vezetésével, a rehabilitáció és a turisztikai program kialakításában az NKVP munkatársai vettek részt, az állapotfelmérésért és a restaurálási munkálatokért pedig a hajdani **Forster Központ** szakemberei feleltek. A program nem csupán az épületek felújítására törekszik, de kidolgoz egy stratégiát arra is, hogy a műemlék egy stabilan önfenntartó

Virág Zsolt miniszteri biztos

NÖF Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft. – Glázer Tamás ügyvezető

Építésziroda: M Építész Iroda Kft.

Vezető tervező: Szentkuti Viktor

Építész tervező: Halmai Dénes, Molnár Csaba DLA

Építész munkatárs: Horváth Marica, Kovács Lelle, Pethő Regina, Ramiro Giselle, Sámson Kinga, Vörös Tamás DLA, Zsoldos Balázs

Épületszerkezetek: dr. Kakasy László

Tartószerkezet: dr. Armuth Miklós

Épületgépészet: Almási Zsolt

Külső Közmű: Petkovicsné Kiss Györgyi

Épületvillamosság: Zentai Csaba

Gyengeáram: Bosch Gyula

Tűzvédelem: Dr. Gombik Károly

Rehabilitáció: Pandula András

Tájépítészet: Szabadics Anita

Emelőszerkezet: Schmelzer György

BE terv: Karé Krisztián

Világítástechnika: Kralicsek László, Farkas János

Kivitelező: LATEREX Építő Zrt.

Restaurálás: Seres András

Dosszié:

rendeltetéssel bírjon. A kastély merőben multifunkcionális komplexummá válik, ahol a főszárny rendezvény-, és konferenciaközpontnak,sőt, esküvői helyszínnek is ideális lett, a többi épületszárnyban pedig az épület történetéről szóló kiállításokat rendeznek be, de egy kávézót is üzemeltetni fognak az együttesben, amely a rendezvényektől függetlenül várja majd vendégeit a mindennapokban.

Korunk sok tekintetben elfeledett emlékéről van szó, pedig a kastély nem csekély műemléki értékekkel rendelkezik, és a benne zajlott történelmi események sem adnak okot a felejtésre. Építésze említetten Fellner Jakab építőmester volt, akinek keze nyomát Tata számos barokk kori építészeti emléke őrzi. (Például a római katolikus plébániatemplom (1751-1783), a Kálvária kápolna (1754), és a piarista rendház (1767-1770) is a tervei alapján épült.) A tatai uradalmat 1727-ben vásárolta meg az Esterházy-család, később **Esterházy Miklós** gróf a város központjában, az **Öreg-tó** partján – első ötlete nyomán a vár lebontásával – álmodta meg új kastélyát az 1760-as években. Tervének megvalósítására először Isidore Canevale építészt, majd Fellnert kérte fel, aki összesen négy tervváltozatot készített a megrendelő számára. Ezek igen monumentális elképzelések voltak, melyekből többek között a gróf halála okán sem épülhetett meg egyik sem. A kezdeti víziókhoz képest egy szerényebb kivitelű rezidencia azonban végül megvalósulhatott Fellner keze által.

A források tanúsága szerint a 1760-as és 1770-es években épült kastély a helyszínen már meglévő egytornyos épület átépítésével és bővítésével kezdődhetett meg. A főépülethez kapcsolódtak később a Kiskastély szárnyai, melyek keretesen ölelik körbe a főépületet – itt helyezkedtek el a vendégszobák és gazdasági funkciók. Az épület falai között egy hónapot töltött **I. Ferenc császár és magyar király,** aki itt írta alá 1809. október 14-én a schönbrunni békét. A 19. század közepétől aztán a lovassportokról és a kulturális életről lett nevezetes a helyszín. Kastélyszínházát a típus specialistáiként ismert **Fellner és Hellmer** építészek tervezték neorokokó stílusban 1889-ben. Ennek nézőterét **Gustav Klimt** meg is örökítette, ám az eredeti alkotás ma már nincs meg, a színházat pedig a 20. század elején maga a grófi család bonttatta le.

MÉD 2020 indulók - Épületek

Kastély és vár rehabilitációk a 21. században

Letölthető dokumentumok:

2020-06-30-0-homlokzat-vektoros.pdf
2020-06-30-1-metszet-vektoros.pdf
2020-06-30-0-tata-hszr.pdf
2020-06-30-1-tata-fsz-alaprajz.pdf

Kapcsolódó cikkek

ÉPÜLETEK/ÖRÖKSÉG

„az legyen, aminek a neve mondja" – A bakonybéli bencés monostor rekonstrukciója

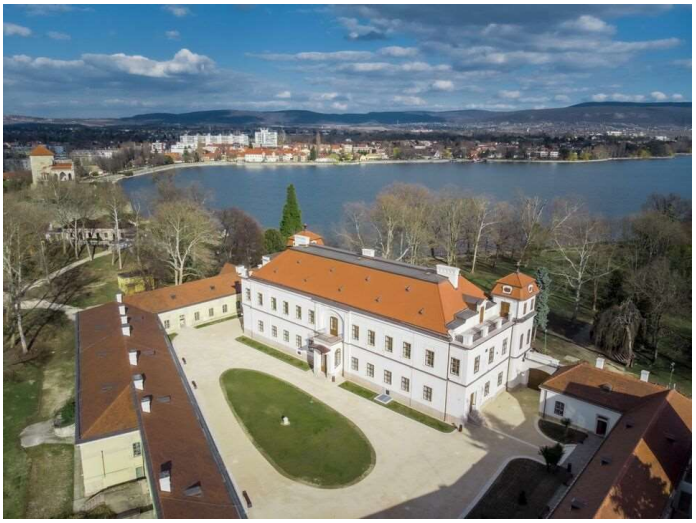
2020.03.06. 08:08

ÉPÜLETEK/ÖRÖKSÉG

Megújul az Ördöglovas kastély

2017.07.25. 09:00

15/30
A tatai Esterházy-kastély turisztikai célú fejlesztése, Tervező: M Építész Iroda, 2020., Fotó: Pazirik Informatikai Kft.

A tulajdonos család egészen a II. világháborúig lakta a kastélyt, a későbbi pusztításnak azonban a berendezések áldozatul estek, a struktúrát pedig bombatalálat is érte. Államosítása során először a Népjóléti Minisztérium költözött az épületbe, majd a Budapesti Lipótmezei Elme- és Ideggyógyintézet működött itt, ezt követően pedig a Tatai Járási Kórház idegosztálya költözött falai közé. Utóbbi funkció 1995-ig állt fenn, majd pár évig üresen hagyták az együttest. 2001 nyarán a hajdani Műemlékek Állami Gondnoksága felelt az épületért, míg végül 2016-tól a Nemzeti Kastélyprogram és Várprogram tűzte ki célul a megújulást.

A tatai kastély a mostani beruházás során úgy lett kortárs világunk része, hogy a mai funkció nem igényelt drasztikus beavatkozásokat. Nem alkalmaztak túlságosan kontrasztos kortárs építészeti megoldásokat, mivel maga az épület nem követelte meg ezt a hozzáállást. Minden műemléknek megvan ugyanis a saját funkciójából, történetéből és formavilágából adódó karaktere, amelyből következtetni lehet arra is, hogy milyen mértékű átalakítást érdemes eszközölni esetében. Az **M Építész Iroda** több történelmi épület helyreállításban részt vett már az elmúlt években, 2014-ben **ICOMOS-díjat** is nyertek a fertődi Esterházy-kastély egykori Marionett-színházának építészeti munkáival. A Nemzeti Kastélyprogram keretén belül sem ez az első megbízásuk, hiszen az Ő terveik alapján fogják kivitelezni a szécsény-benczúrfalvai **Benczúr-kúria** fejlesztését is. Az említett két épület helyreállítása során más-más építészeti eszközökhöz nyúlnak:

ÉPÜLETEK/ÖRÖKSÉG

Megújul a szécsényi Forgách-Lipthay-kastély és a benczúrfalvai Benczúr-kúria

2017.05.22. 08:21

ÉPÜLETEK/ÖRÖKSÉG

Végre megújulhat Ybl mesés kastélya

2017.01.05. 10:03

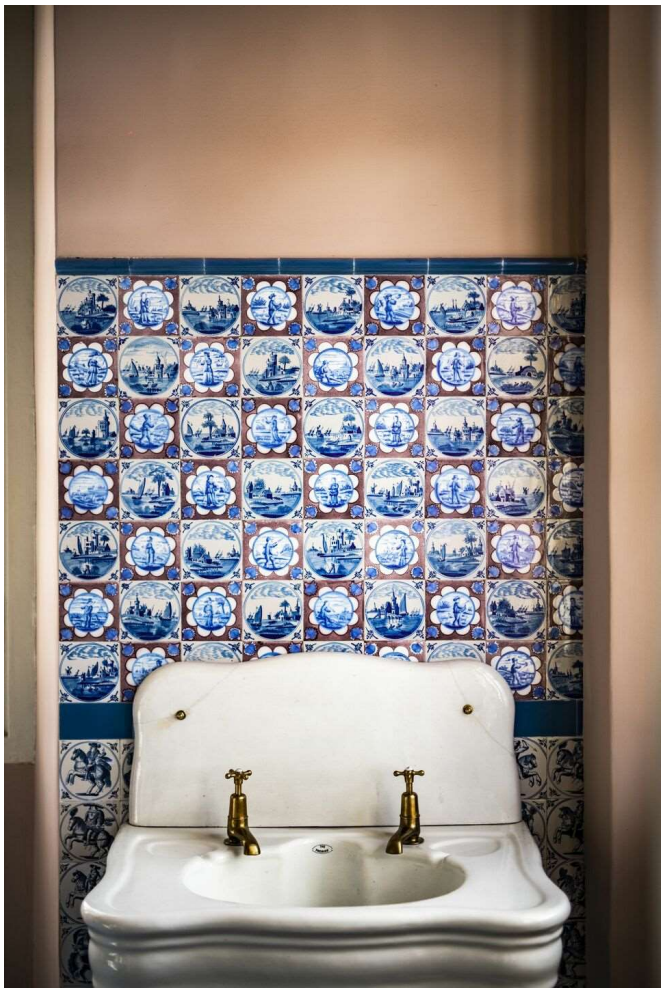
ÉPÜLETEK/KÖZÉPÜLET

Bábszínház-Narancsház-Víztorony épületegyüttes rekonstrukciója

2013.09.09. 13:01

például a Benczúr-kúriát következetes rekonstrukció mellett kortárs belsőépítészettel tervezték, míg a fertődi színházépület belső terének vakolatlan falai, tetőszerkezetének esztétikai megoldása a nyers és fennmaradt épületrészek karakterének ad főként színteret.

A tatai együttes esetében az autentikusság, a kastély valódi értékeinek hiteles felújítása volt a cél. Voltak olyan térkapcsolatok, amelyek helyreállításához vissza kellett szerkezetig csupaszítani a falszakaszt, hogy hitelesebb képet tudjanak kapni az eredeti állapotokról. A rendezvényeknek fenntartott részek az épület földszintjén kapnak helyet, melynek tereiben kortárs és korabeli bútorok egyaránt feltűnnek. Vannak azonban olyan helyiségek, amelyek a kastély régi hétköznapjainak hangulatát idézik majd meg a jövőben, ehhez számos korabeli berendezést is sikerült megszerezni.

26/30
A tatai Esterházy-kastély turisztikai célú fejlesztése, Tervező: M Építész Iroda, 2020., Fotó: Pazirik Informatikai Kft.

KÖZÉLET, HÍREK

240 év után ismét megnyitja kapuit Eszterháza Marionettszínhá

2013.05.30. 10:20

Eredetileg az első emelet volt a női lakosztály, a földszinten pedig a férfi, de a grófi család életét bemutató kiállítás nem térrekonstrukció lesz, hanem korabeli forrásokból felépített kiállítás. Mindezen kívül a kastélyban zajlott diplomáciai eseményekről és Fellner Jakab építész munkásságáról is szerveznek majd egy-egy tárlatot. A történelmi és művészettörténeti bemutatók nem az idejétmúlt, pusztán vitrines élményeknek ígérkeznek, hanem az interaktív, a nézőt több területen is aktivizáló koncepciót vonultatnak fel: a terekben például ugyanúgy ott lesz a hatalmas kivetítők lehetősége, mint mondjuk a polcról levehető korabeli könyvek, amelyekbe bele lehet lapozni.

A kastélyban 700 négyzetméternyi területen őrződött meg az eredeti táblás és rombusz alakú parketta a felette elhelyezett kórházi linóleum burkolatoknak köszönhetően, de a toalettekben még jóminőségben fennmaradt eredeti holland csempe is akadt, amelyet helyben tudtak restaurálni. Megjelennek ugyanakkor finom átírások is – ilyen a kazánrendszer szerkezetének láttatása vagy a tetőszerkezet teljes, látogatható rekonstrukciója például. A szépen visszaállított térsorokban a történelmi falrétegeket a gondos falkutatások alapján újították fel, ezekben az enteriőrökben kizárólag a tárlatok belsőépítészeti elemei jelentik a kortárs részleteket, amelyek egyszerűségükkel kétségtelenül harmonizálnak az eredeti textúrákkal. A kiállítás és a rendezvény szárnyai egymástól függetlenül is tudnak majd funkcionálni, elvégre külön lépcsőházzal megközelíthetőek. Közös tereikben, azaz a múzeumshop és kávézó enteriőrjében az új funkciónak megfelelően a kortárs design érvényesül inkább.

23/30
A tatai Esterházy-kastély turisztikai célú fejlesztése, Tervező: M Építész Iroda, 2020., Fotó: Pazirik Informatikai Kft.

A szempont erősen szubjektív, de kérdéses, hogy egy korabeli kastély hangulatát olyan kreatív ötletekkel, melyeket a kiállítások koncepciójába ágyaztak – például a madárcsicsergések lejátszása – valóban autentikusan lehet-e felidézni. A pusztán építészeti karakterek talán manapság tényleg kevésnek bizonyulnak napjainkban egy néző számára akkor, amikor egy műemlék történetét akarjuk bemutatni. Pedig egy épület öregedése nem feltétlenül jelent esztétikai értékvesztést. A falak az épületek bőrét jelentik, amely öregszik, változik és hiányosságában akár beszédes is tud lenni, leolvashatjuk róla az időt. A hiány, befejezetlenség más esetben esztétikai döntésnek és minőségnek is mondható egy túlrestaurált felülettel szemben. A minőségi felújítások esetében talán a megfelelő arányok, azaz az arany középút megtalálása jelenti a megoldást romesztétika és a díszletszerű, túlzott restaurálások között. A lényeg az, hogy a rehabilitáció egy eredeti karaktert őrző felújítás tudjon maradni. Tatán ezt az egyensúlyt sikerült szem előtt tartani.

Zsoldos Anna

[1] Kézműves esztétika, William Morris válogatott írásai, Kijárat Kiadó, Budapest, 2018.,76-77.o.

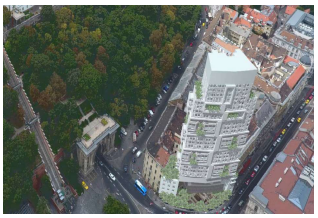
Vélemények (0)

Új hozzászólás

Hozzászólás küldéséhez be kell jelentkezned!

ELKÜLDÉS

Kapcsolódó cikkek

NÉZŐPONTOK/TÖRTÉNET

Egy terv, egy történet – Felhőkarcoló a Clark Ádám térre

2020.06.30. 08:03

ÉPÜLETEK/ÖRÖKSÉG

Úgy maradt... A palota, ami igazán közel áll Önhöz

2020.06.29. 17:23

KÖZÉLET, HÍREK

Új homlokzatot kap a Terhelosztó, a tornyot elbontják

2020.06.29. 12:14

Támogasd az Építészfórumot!

Partnerek / Támogatók

PARTNEREINK

TÁMOGATÓINK

Impresszum
Épület tervek beküldése
Adatkezelés
Szerzői jogok

HU ISSN 1586-409X

Alapítók:
Vargha Mihály és
Pásztor Erika Katalina

© 2000-2021 Építészfórum

Webdesign:
SUBMACHINE

Webfejlesztés:
Leogroup